

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI

**Çocuk
Hakları**
Çalıştayı

Ulusal Eylem Planı

2022

**Çocuk
Hakları**
Çalıştayı

Sibel Tatar

Cumhurbaşkanı Eşi

Aydan Başkurt

Cumhurbaşkanlığı Sosyal Politikalar Danışmanı

Ziba Akkurt

Cumhurbaşkanlığı Hukuk Danışmanı

KOORDİNATÖR& EDİTÖR

Doç. Dr. Süheyla Üçışık Erbilen

Doğu Akdeniz Üniversitesi Kadın Araştırmaları ve Eğitimi Merkezi
Yönetim Kurulu Başkanı

AKADEMİK ÜYE

Uzm. Fatma Türüç

Doğu Akdeniz Üniversitesi Kadın Araştırmaları ve Eğitimi Merkezi
Araştırma Görevlisi

ÇALIŞTAY MODERATÖRLERİ

Prof. Dr. Nergüz Bulut Serin

Yrd. Doç. Dr. Ayşe Özada Nazım

Yrd. Doç. Dr. Dilek Çelik

Yrd. Doç. Dr. Handan Sezgin

Yrd. Doç. Dr. Nurcan Gündüz

Öğr. Gör. Ulvi Nail Gün

TEŞEKKÜR

Çocuk Hakları Çalıştayı'na katkıda bulunan moderatörlere, raportörlere,
katılımcılara ve emeği geçen herkese teşekkür ederiz.

Katkılarından dolayı

Doğu Akdeniz Üniversitesi ve Tangül Çağınır Çocuklara Yardım Vakfına
teşekkür ederiz.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	6
TANIMLAR	8
GİRİŞ	9
Ulusal Eylem Planı Amaç ve Hedefleri	11
Ulusal Eylem Planı Hedefleri (2022-2025)	12
ÇOCUK ADALET SİSTEMİ VE FASIL 157 ÇOCUK SUÇLULARI YASASI	13
YASAL DÜZENLEMELER (BİRLEŞMİŞ MİLLETLER HAKLARI SÖZLEŞMESİ)	16
ÇOCUKLARIN SAĞLIK SİSTEMİNE ERİŞİMİ	19
EĞİTİM SİSTEMİNİN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	22
ÇOCUKLARIN HER TÜRLÜ İHMAL VE İSTİSMARDAN KORUNMASI	27
ÇOCUKLARIN SAĞLIKLI VE GÜVENLİ ORTAMLARDA YETİŞTİRİLMESİ İÇİN KORUYUCU VE ÖNLEYİCİ TEDBİRLER	32

Değerli halkım,

Bilindiği üzere çocuk haklarına dair sözleşme Birleşmiş Milletler tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilmiştir. Ülkemizde ise çocuk haklarının bir iç hukuk haline gelmesi, 12 Mart 1996 tarihinde Çocuk Haklarına dair Sözleşme (Onay) Yasası'nın kabul edilerek yürürlüğe girmesi ile gerçekleşmiştir.

Çocuk Hakları, kanunen veya ahlaki olarak dünya üzerindeki tüm çocukların doğuştan sahip olduğu; eğitim, sağlık, yaşama, barınma, fiziksel, psikolojik veya cinsel sömürgeye karşı korunma gibi haklarının tanımlamakta kullanılan evrensel bir kavramdır. Bu kavram çerçevesinde öncelikle ailelere, sonrasında ise eğitimcilere çocukların korunması ve milli, kültürel, toplumsal değerlerle yetiştirilmesi hususunda büyük görev düşmektedir.

Cumhurbaşkanlığımız himayesinde ve eşim Sibel Tatar'ın öncülüğünde başlatılan çalışmalar çerçevesinde çocukların, haklarından eşit ve adil yararlanması gerektiği inancı ile "20 Kasım Çocuk Hakları Günü" dolayısı ile bir bildirge yayınlanmıştır. Bu bildirge, ardından yapılan çalıştay ve çalıştay sonuçlarına göre ise bir yasa çalışması yapılmış ve meclis başkanına takdim edilmiştir.

Halkımızın geleceğini adına büyük önem arz eden bu konuda çalışan ve yasanın meclis başkanlığına sunulmasına kadar büyük emek sarf eden başta eşim Sibel Tatar olmak üzere, tüm hocalarımız ve çalışanlarımıza yürekten teşekkür ederim.

Unutmayalım ki çocuklar safıktır, çocuklar umuttur, çocuklar gelecektir. Çocuklarımıza iyi bakalım onları ülkelere yararlı, öz güvenleri yüksek, girişimci bireyler olarak yetiştirelim.

Ersin TATAR

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Cumhurbaşkanı

Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün dediği gibi “Çocuklar geleceğimizin güvencesi, yaşama sevincimizdir. Bugünün çocuğunu, yarının büyüğü olarak yetiştirmek hepimizin insanlık görevidir.”

Hiç kuşkusuz çocuklar toplumun geleceği, yarınları, umutları ve en kıymetli varlıklardır. Çocuklarımız yaşama sevincimiz ve yarınlarımızın ışığıdır. Yarınlarımıza daha emin bir şekilde ilerlemek ve aydınlık yarınlara ulaşmak için, hem bu günümüz hem de geleceğimiz olan çocuklarımıza hak ettikleri değeri vermeliyiz. Daha güçlü bir toplum, daha güçlü bir devlet ve parlayan yarınlar için; BM tarafından 20 Kasım 1989 yılında kabul edilmiş olan “Çocuk Haklarına Dair Sözleşme” ülkemizde 12 Mart 1996 tarihinde kabul edilerek yürürlüğe girmiş ve iç hukukun bir parçası haline gelmiştir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye göre her insan, 18 yaşına kadar çocuk sayılmaktadır. Devletler ise tüm çocukların sahip olduğu ve aynı za-

manda bir insan hakkı da olan başta “sağlık, barınma, eğitim, fiziksel, psikolojik veya cinsel her türlü sömürmeye karşı” korunmaları gibi haklarının da korunması için gerekli tedbirleri tam almakla yükümlüdür.

Geleceğimizi emanet edeceğimiz çocuklarımızın sahip olduğu hak ve özgürlüklerin önemi konusunda bilinçli olunması, hiçbir ayrımcılığa maruz kalmadan bütün çocukların eşit ve adaletli bir şekilde haklarından yararlanmaları ve bu hakların tam ve eksiksiz bir şekilde korunması birinci hedefimizdir. Ayrıca dezavantajlı durumda bulunan çocukların esenlik ve refahının sağlanmasının da büyük bir önem arz ettiğini de belirtmek isterim. Çocuk hakları dostu sağlık, eğitim, adalet sisteminin geliştirilmesi ve çocuk ihmali ve istismarının önlenmesi yönünde gerekli adımların atılmasını misyon olarak benimsemiş bulunmaktayız.

Bu çalıştayda ortaya çıkan sonuçların ülkemizdeki çocuklara, çocuk ile ilgili kurum, kuruluşlara ve araştırmacılara önemli katkılar sağlayacağı kesindir. 1.Çocuk Hakları Çalıştayı'nı hayata geçirmemize katkı koyan öncesindeki toplantılara ve çalıştaya katılan tüm kurum ve kuruluşlara; Doç. Dr. Süheyla Erbilin'e, çalışmalarımıza tecrübesini ve gönülünü veren Aydan Başkurt'a, Doğu Akdeniz Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Aykut Hocanın nezdinde Doğu Akdeniz Üniversitesi'ne, Tangül Çağınar Çocuklara Yardım Vakfı adına İçim Çağınar Kavuklu'ya çalıştaya sponsor olmaları sebebi ile, çalıştayda bulunan tüm moderatör ve raportörlere, tüm katılımcılara ve Ulusal Eylem Planı raporunu hazırlayan akademisyenlerimiz Doç. Dr. Süheyla Erbilin ve Araş. Gör. Fatma Türüç'e, çağdışı kalmış Fesil 157 Çocuk Suçlular Yasası'nın yerine ülkemizde 12 Mart 1996 yılında kabul olunan “Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme” kurallarına uygun davranma bilinciyle çocuk haklarını ve/veya çocukların insan haklarını en üst düzeyde tutarak suçta sürüklenen çocukların topluma kazandırılmaları hedefi ile etkin ve adil bir adalet sisteminin oluşturulması amacı ile ve çocuk eğitim evleri, çocuk birimleri ve çocuk cezaevlerine ilişkin kuralları da düzenleyen “Çocuk Adalet Yasa Tasarısı'nı KKTC Cumhurbaşkanlığında bizlerle birlikte yaptıkları çalışmalar ile hazırlanmasına büyük katkılar koyan Av. Laden Asilzade, Av. Melis Türkkal, Av. Arzu İzveren, Av. Melek Mestan, Av. Emel Serdaroğlu, Av. Beste Aybars, Av. Nevin Ersoy, Av. Sevilay Yıldırım ve Av. Ziba Akkurt'a Kıbrıs Türk Halkı ve şahsım adına teşekkür ederim.

Sibel TATAR

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Cumhurbaşkanı Eşi

TANIMLAR

Çocuk: Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi uyarınca çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, onsekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır.

Çocuk İhmali: Çocuğun sağlığı, fiziksel veya psikolojik gelişimi için ihtiyaç duyduğu gereksinimlerin yerine getirilmemesi durumu ya da çocuğa bakmaktan sorumlu olan bakım vericinin bu görevini uygun şekilde yapmaması, çocuğun temel ihtiyaçlarına ve isteklerine kayıtsız kalmasıdır.

Çocuk İstismarı: Çocuğun sağlıklı gelişimine, düşüncelerine, yaşantısına ve değerlerine zarar veren, fiziksel, cinsel ve/veya duygusal kötü davranışı, maddi çıkarlar için çocuğun kullanılmasını içeren davranışlardır.

Çocuk Refahı: Çocukların güvende olmalarını ve ailelerin çocuklarına başarılı bir şekilde bakmaları için gerekli desteğe sahip olmalarını sağlamak için tasarlanmış bir hizmetler bütünüdür.

Çocuğun Yüksek Yararı: Çocuğun kısa vadeli dar ve bencil çıkarı değil, uzun vadeli, geniş kapsamlı gelecekteki ve toplumsal çevre içerisindeki yararınıdır.

İlgili Kurum(lar): Eylem Planı doğrultusunda işbirliği içinde yapılacak faaliyetlerin kendi sorumluluk alanına giren kısmını yürüten kurum/kuruluşlar.

Sorumlu Kurum(lar): Eylem Planı doğrultusunda yapılacak faaliyeti bizzat yürütecek olan kurum/kuruluşlar.

GİRİŞ

Çocuk, 0-18 yaş aralığında bulunan, herkesten bağımsız kendine has özellikleri olan, genelde merak eden, sorgulayan, atik, çevik, zeki ve öğrenmeye hevesli insandır. Toplumun yaşam biçiminin çocuğu etkileyebileceği gibi, bugünün küçüğü yarının büyüğü olan çocuklar toplumun geleceğini şekillendirmektedir..

Toplumların sağlıklı olması için annelere iyi bir doğum hizmeti, doğum sonrasında ise sağlıklarını koruyucu ve destekleyici hizmetlerin verilmesi gereklidir. Çocukların da anne karnında başlayarak erişkinliğe gelinceye kadar karşılaşacağı her türlü olumsuzluktan korunması elzemdir. Anne ve çocuğun sağlıklı olması uzun vadede sağlıklı nesillerin oluşmasına katkıda bulunmaktadır. Dünyaya gelen çocuğun aile içerisinde sağlıklı büyümesi annenin sağlıklı olmasına bağlı olduğu için annenin sağlığında oluşacak olan bir rahatsızlıktan dolayı çocuğun bakımını ve ihtiyaçlarını gerektiği gibi karşılamayacağı için bu durumdan çocuk yakından etkilenmektedir. Dolayısıyla anne çocuk sağlığı birbirini etkileyen bir durum olduğundan ve ayrı düşünülemez.

Yaşamın ilk yıllarında diğer zamanlara oranla güvenlik gereksinimi daha fazla ön plandadır. İlk başta fiziksel bakım açısından anneye ya da bakıcıya bağımlı durumda olan bebeklerin bakıcıdan, toplumdan, ulusal ve ya uluslararası sebeplerden kaynaklı olarak hakları ihlale maruz kalabilmektedir.

Eğitim, evrensel ölçekte temel bir insan hakkı olarak kabul görmektedir. Bunun altında yatan en önemli etken ise eğitimin olmasıdır. İnsan kişiliğinin tüm yönleriyle gelişmesinde çok önemli bir faktör ve insanların kendilerini gerçekleştirmeleri, geliştirmeleri ve özgürleşmeleri ile eğitim doğrudan ilişkili bir süreçtir.

Toplumda önemli bir yeri olan çocukların yetiştirilmesinde bedensel ve duygusal gelişiminin yanı sıra haklarının, aile ve toplum içerisindeki yerinin de düzenlendiği hukuk kurallarının olması gerekmektedir. Haklarını

alamamış, doğal yapısından dolayı da güçsüz olan çocuklar her türlü baskıyla karşılaşabilmektedirler. Bu yüzden, çocukların hukuk kurallarıyla özel olarak korunması gerekmektedir. Çocuk hakları sözleşmesine göre çocuk hakları bütün çocuklar içindir. 18 yaş altı tüm bireyleri çocuk olarak kabul eden bu sözleşme çocuklara özgü tüm hakları içermektedir. Çocukların gelişme, korunma ve katılım haklarını güvence altına almaktadır. Çocukların doğdukları yer, konuştukları dil, dini inançları, ten renkleri ne olursa olsun hiçbir şekilde ayrımcılığa mağruz bırakılamazlar. Her durumda öncelikli olarak çocuğun yüksek yararı düşünülür.

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme 54 maddeden oluşmaktadır. Haklar dört gruba ayrılmıştır. Bunlardan birincisi, hayatta kalma hakkıdır. Çocuğun hayatta kalmak için gerekli olan temel ihtiyaçlarından bahsetmektedir. Beslenmesi, barınması, yeterli yaşam standardına sahip olması için gereken temel ihtiyaçlarına vurgu yapmaktadır. İkincisi, gelişme hakkıdır. Çocukların sosyal olarak gelişebilmeleri için gereken ihtiyaçlardır. Üçüncüsü korunma hakkıdır. Her türlü istismardan, ihmalden ve sömürüden çocukların korunmaları gerektiğini söylemektedir. Son olarak ise çocuk katılımı ilkesidir. Bu ilke her çocuğun fikirlerini dile getirmeye, kendisi ile ilgili konularda görüşlerini dile getirme hakkına sahip olduğunu söylemektedir.

Ülkemizde ilk kez gerçekleştirilmiş olan Çocuk Hakları Çalıştayı'nda, çocuk alanında çalışmalar yürüten tüm devlet kurumları, üniversiteler, sivil toplum paydaşları bir araya getirilerek ülkemizde çocuklara daha sağlıklı, daha güvenli ve daha mutlu bir gelecek inşa etmek adına yol haritasını belirleyecek bu eylem planı hazırlanmıştır.

Ulusal Eylem Planı Amaç ve Hedefleri

Amaç ülkemizde yaşayan tüm çocukların daha sağlıklı, güvenli ve mutlu yaşayabilmeleri için ilgili tüm tarafların iş birliği ile faydalı bir yol haritası oluşturmaktır.

Çocuk hakları çerçevesinde hazırlanan Ulusal Eylem Planı, 2023-2025 yılları arasında olmak üzere 3 yıllık bir uygulama dönemini kapsamaktadır.

Belirlenen hedefler doğrultusunda yapılacak olan faaliyetlerin uygulama süreleri: kısa vadeli (6 ay-1 yıl), orta vadeli (1-2 yıl) ve uzun vadeli (2-3 yıl) olarak planlanmıştır.

Çocuk Hakları Çalıştayı Ulusal Eylem Planı'nın (2023-2025) uygulanması, altı aylık dönemler halinde düzenlenecek izleme ve değerlendirme toplantıları ile takip edilecektir.

Hedefler		Faaliyetler
1.	Çocuk Adalet Sistemi ve Fasil 157 Çocuk Suçları Yasası	9 Faaliyet
2.	Yasal Düzenlemeler (Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi)	7 Faaliyet
3.	Çocukların Sağlık Sistemine Erişimi	9 Faaliyet
4.	Eğitim Sisteminin Çocuklar Üzerindeki Etkileri	11 Faaliyet
5.	Çocukların Her Türlü İhmal ve İstismardan Korunması	11 Faaliyet
6.	Çocukların Sağlıklı ve Güvenli Ortamlarda Yetiştirilmesi için Koruyucu ve Önleyici Tedbirler	9 Faaliyet
TOPLAM	6 HEDEF	56 FAALİYET

Ulusal Eylem Planı Hedefleri (2022-2025)

1

HEDEF - ÇOCUK ADALET SİSTEMİ VE FASIL 157 ÇOCUK SUÇLULARI YASASI

Suçta sürüklenen çocuklarla ilgili uygulamaların gözden geçirilerek ihtiyaç duyulan kurumsal ve yasal düzenlemelerin yapılması, Fasil 157 Çocuk Suçluları Yasası'nın gözden geçirilerek yeniden yapılandırılması.

2

HEDEF - YASAL DÜZENLEMELER (BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ)

Çocuklarla ilgili uygulanmakta olan yasaların gözden geçirilerek günün şartlarına ve BM Çocuk Hakları Sözleşmesi kapsamında gerekli düzenlemelerin yapılması.

3

HEDEF - ÇOCUKLARIN SAĞLIK SİSTEMİNE ERİŞİMİ

Ülkemizde çocukların sağlık sistemine erişimleri/tedavileri ve ruh sağıklarının korunması yönünde alınan tedbirlerin gözden geçirilmesi ve ihtiyaç duyulan yeni düzenlemelerin yapılması.

4

HEDEF - EĞİTİM SİSTEMİNİN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Ülkemizde çocukların eğitim hakkına erişimleri, dezavantajlı çocukların eğitim haklarından yararlanmasını kolaylaştıran düzenlemelerin geliştirilmesi ve ihtiyaç duyulan yeni düzenlemelerin yapılması.

5

HEDEF - ÇOCUKLARIN HER TÜRLÜ İHMAL VE İSTİSMARDAN KORUNMASI

Çocuklara karşı her türlü ihmal ve istismarın önlenmesine yönelik yürütülen hizmetlerin gözden geçirilerek, bu hizmetlerin daha etkin sunulması amacıyla kurum ve kuruluşların iş birliğinin sağlanması ve bu konuda politikalar geliştirilmesi.

6

HEDEF - ÇOCUKLARIN SAĞLIKLI VE GÜVENLİ ORTAMLARDA YETİŞTİRİLMESİ İÇİN KORUYUCU VE ÖNLEYİCİ TEDBİRLER

Çocukların daha sağlıklı, güvenli ve mutlu yetişmeleri için mevcut uygulamaların gözden geçirilmesi ve çocuk hakları kapsamında ihtiyaç duyulan koruyucu/önleyici hizmetlerin geliştirilmesini ve yaygınlaştırılmasını sağlamak.

1- ÇOCUK ADALET SİSTEMİ VE FASIL 157 ÇOCUK SUÇLULARI YASASI

Faaliyet 1.1: Fasil 157’de yaş konusunda yeknesaklık sağlanması açısından çocuk tanımı ve yaş aralığının yeniden yapılandırılması

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Cumhuriyet Meclisi, Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı	Orta-Uzun Vade 1-3 Yıl	-Konuyla ilgili çalışma grubunun oluşturulması -Mevcut yasa ve tüzüklerin tümünün taranması -Taramalarda tespit edilen farklılıkların yeknesaklaştırılması

Faaliyet 1.2: Suça sürüklenen çocuklarla ilgili soruşturmaları yürütmek amacıyla bu alanda uzmanlaşmış Çocuk Polislerinin görev alması

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Polis Genel Müdürlüğü	Üniversiteler	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Özel öğretim programının oluşturulması -Uygulanan program sayısı -Hizmet alan personel sayısı

Faaliyet 1.3: Suça süreklenen çocuklar için, Polis Merkezleri’nde Adli Görüşme Odalarının oluşturulması

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Polis Genel Müdürlüğü	Savcılık, Mahkemeler	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Konuyla ilgili çalışma grubunun oluşturulması -Çalışma grubu tarafından, suça sürüklenen çocukların sorgulama sürecinde gerekli olan Adli Görüşme Odaları’nın oluşturulması için gerekli yasa ve tüzük çalışmalarının başlatılması -Yasa tasarısının yürürlüğe girip gerekli odaların açılabilmesi için girişimlerin yapılması ve takibi

Faaliyet 1.4: Suça sürüklenen çocukların medyada yer almasının çocuk haklarına duyarlılık gözetilerek yapılması ve medya çalışanlarının bu konudaki farkındalığının artırılması için hizmet içi eğitim verilmesi

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Üniversitelerin İlgili Bölümleri, Yayın Yüksek Kurulu, Gazeteciler Birliği, Türk Ajansı Kıbrıs, Basın ve Yayın ile İlgili Kuruluşlar	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Düzenlenen eğitim sayısı -Eğitime katılan medya mensubu sayısı -Çocuk hakları gözetilerek yapılan haber sayısı

Faaliyet 1.5: İfade alma süreçleri - yasal düzenleme

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Polis Genel Müdürlüğü	Cumhuriyet Meclisi	Orta-Uzun Vade 1-3 yıl	-Konuyla ilgili çalışma grubunun oluşturulması -Mevcut yasa ve tüzüklerin taranması -Taramalarda tespit edilen eksiklikler göz önüne alınarak hazırlanan mevzuat değişikliği sayısı -Yeniden hazırlanan mevzuat sayısı

Faaliyet 1.6: Çocuk Eğitim Evi (Rehabilitasyon Merkezi) açılması

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Cumhuriyet Meclisi, Başbakanlık, Mahkemeler, Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı	Orta-Uzun Vade 1-3 yıl	-Konuyla ilgili çalışma grubunun oluşturulması -Çalışma grubu tarafından, suça sürüklenen çocukların topluma kazandırılacakları eğitim evi (rehabilitasyon merkezi) için gerekli yasa ve tüzük çalışmalarının başlatılması -Hazırlanacak yasa tasarisinin yürürlüğe girip gerekli merkezin açılabilmesi için girişimlerin yapılması ve takibi

Faaliyet 1.7: Sosyal Hizmetler Dairesi ve Polis Genel Müdürlüğü'nün hem mevzuat hem fiziksel altyapı anlamında, çocuklara yönelik hizmetlerin iyileştirilmeleri için ihtiyaç duyulan düzenlemelerin yapılması

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Polis Genel Müdürlüğü	Cumhuriyet Meclisi, Başbakanlık, Maliye Bakanlığı	Kısa-Orta Vade 6 ay-2 yıl	Konuyla ilgili çalışma grubunun oluşturulması -Çalışma grubu tarafından, çocukların her türlü mağduriyetini önlemek için gerekli altyapısal düzenlemeleri içeren yasa ve tüzük çalışmalarının başlatılması -Hazırlanacak yasa tasarısının yürürlüğe girip gerekli altyapının oluşturulması ve takibi

Faaliyet 1.8: Mağdur ve suça sürüklenen çocuklarla ilgili çalışmalar yürüten Sosyal Hizmetler Dairesi uzmanları ile Polis Genel Müdürlüğü görevlilerine alanla ilgili düzenli aralıklarla hizmet içi eğitim düzenlenmesi

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Polis Genel Müdürlüğü	Milli Eğitim Bakanlığı, Üniversiteler	Orta-Uzun Vade 1-3 yıl	-Özel öğretim programının oluşturulması -Uygulanan program sayısı -Hizmet alan personel sayısı

Faaliyet 1.9: Çocuk mahkemelerinin kurulması

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Cumhuriyet Meclisi, Mahkemeler	Savcılık, Mahkemeler, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Polis Genel Müdürlüğü	Uzun Vade 2-3 yıl	Konuyla ilgili çalışma grubunun oluşturulması -Çalışma grubu tarafından, çocuk mahkemelerinin kurulması için gerekli yasa ve tüzük çalışmalarının başlatılması -Hazırlanacak yasa tasarısının yürürlüğe girip çocuk mahkemelerinin açılabilmesi için girişimlerin yapılması ve takibi

2- YASAL DÜZENLEMELER (BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ)

Faaliyet 2.1: Çocuklarla ilgili tüm yasaların gözden geçirilerek Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi kapsamında yasaların güncellenmesi ve özellikle çocuk tanımının ve çocuk yaşının tüm yasalarda yeknasaklığının sağlanması

KKTC’de çocuklara ve/veya çocuk haklarına ilişkin referans yasalar:

1. 6/1996 Sayılı Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunmasına İlişkin Yasa
2. 92/2007 Sayılı Uluslararası Çalışma Örgütü’nün (ILO) En Kötü Biçimlerde Çocuk İşçiliği Hakkında 1999 Tarihli 182 Sayılı Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunmasına İlişkin (Onay) Yasası

KKTC’de çocuklara ve/veya çocuk haklarına ilişkin düzenlenmesi önerilen yasalar:

1. 22/1992 Sayılı İş Yasası’nın “Genç Kişilerin İstihdamı” yan başlıklı 37. Maddesi
2. 8/2018 Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ve Bu Sözleşmeye Ek İnsan Ticaretinin Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokol (Onay) Yasası
3. A.E.563 26.09.2002 Genç Kişilerin İstihdamı Tüzüğü
4. 8/1988 Sayılı Sosyal Hizmetler Dairesi Yasası
5. 7/1989 sayılı Sosyal Yardımlar Yasası
6. Fasil 274 Çocukların Evlat Edindirmeleri Yasası
7. Fasil 277 Küçüklerin ve Mahcurların Vesayeti Yasası
8. Fasil 278 Evlilik Dışı Çocuklar Yasası
9. Fasil 352 Çocuklar Yasası
10. Fasil 157 Suç İşleyen Çocuklar Yasası
11. Sosyal Yardım Tüzüğü
12. Erkek ve Kız Yurtları Tüzüğü
13. Koruyucu Aile Tüzüğü
14. Yarı Bağımsız Hayata Geçiş Evleri Tüzüğü
15. Özel Kreş Açılış, Çalışma ve Denetim Emirnamesi

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Cumhuriyet Meclisi, Mahkemeler, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Polis Genel Müdürlüğü	Orta-Uzun Vade 1-3 yıl	-Konuyla ilgili çalışma grubunun oluşturulması -Mevcut yasa ve tüzüklerin taranması -Taramalarda tespit edilen eksiklikler göz önüne alınarak hazırlanan mevzuat değişikliği sayısı -Yeniden hazırlanan mevzuat sayısı

Faaliyet 2.2: İhmal ve istismara uğrayan çocukların ikincil mağduriyetlerinin önlenmesini sağlamak için, KKTC Cumhuriyet Meclisi'nde bekleyen Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM) Yasasının yasal statüye kavuşturulması ve Çocuk İzlem Merkezinin oluşturulması

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Polis Genel Müdürlüğü	Cumhuriyet Meclisi, Savcılık, Mahkemeler	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Mevcut yasa tasarisının yürürlüğe girip gerekli merkezin açılabilmesi için girişimlerin yapılması ve takibi

Faaliyet 2.3: Suça sürüklenme eğilimi olan ve/veya suça itilen çocuklar ile risk altında bulunan çocukların topluma kazandırılacağı eğitim evinin (rehabilitasyon merkezinin) hayata geçirilmesi ve bu konuda yasal mevzuatın hazırlanması

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Cumhuriyet Meclisi, Mahkemeler, Milli Eğitim Bakanlığı, Polis Genel Müdürlüğü	Orta Vade 1-2 yıl	-Konuyla ilgili çalışma grubunun oluşturulması -Çalışma grubu tarafından, suça sürüklenen çocukların topluma kazandırılacakları eğitim evi (rehabilitasyon merkezi) için gerekli yasa ve tüzük çalışmalarının başlatılması -Hazırlanacak yasa tasarisının yürürlüğe girip gerekli merkezin açılabilmesi için girişimlerin yapılması ve takibi

Faaliyet 2.4: Ülkede yaşayan tüm çocukların eğitim hakkına erişimlerinin sağlanması için mevcut mevzuatların gözden geçirilerek gerekli düzenlemelerin yapılması

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı	Cumhuriyet Meclisi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Konuyla ilgili çalışma grubunun oluşturulması -Mevcut yasa ve tüzüklerin taranması -Taramalarda tespit edilen eksiklikler göz önüne alınarak hazırlanan mevzuat değişikliği sayısı -Yeniden hazırlanan mevzuat sayısı

Faaliyet 2.5: İlköğretimden itibaren okullarda psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin sunulabilmesi için ilgili yasalarda gerekli düzenlemelerin yapılması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı	Cumhuriyet Meclisi, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Konuyla ilgili çalışma grubunun oluşturulması -Mevcut yasa ve tüzüklerin taranması -Taramalarda tespit edilen eksiklikler göz önüne alınarak hazırlanan mevzuat değişikliği sayısı -Yeniden hazırlanan mevzuat sayısı

Faaliyet 2.6: Çocuk işçiliğinin önlenmesi için gerekli denetimlerin ilgili kurumlarca düzenli olarak yapılması ve aykırı hareket edenlere yasal yaptırımın uygulanması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Mahkemeler, Polis Genel Müdürlüğü, Yerel Yönetimler	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Çocuk işçiliğinin takibini sağlayacak ekiplerin oluşturulması -Oluşturulan ekip sayısı -Ziyaret edilen iş yeri sayısı

Faaliyet 2.7: Özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların tanı ve eğitim sürecini belirleyecek mevzuatın oluşturulması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı	Cumhuriyet Meclisi, Başbakanlık, Sağlık Bakanlığı	Orta-Uzun Vade 1-3 yıl	-Konuyla ilgili çalışma grubunun oluşturulması -Çalışma grubu tarafından, özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların tanı ve eğitim süreci için gerekli yasa ve tüzük çalışmalarının başlatılması -Hazırlanacak yasa tasarısının yürürlüğe girmesi için girişimlerin yapılması ve takibi

3- ÇOCUKLARIN SAĞLIK SİSTEMİNE ERİŞİMİ

Faaliyet 3.1: Eşlerin çocuk sahibi olmaya karar verdikleri andan itibaren ebeveynliğe hazırlık eğitimi alabilecekleri imkanlar sağlanmalıdır. Çocuğun dünyaya sağlıklı olarak gelebilmesi için, doğumdan önce tüm testlerin ücretsiz olarak devlet tarafından yaptırılması sağlanmalıdır. Doğumun en sağlıklı şekilde gerçekleşmesi için gebeliğin ilk günlerinden itibaren, gebe beslenmesi, emzirme, anne sütünün bebeğe ve anneye olan yararları konularında anne-baba adayları bilinçlendirilmelidir.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Sağlık Bakanlığı	Yerel Yönetimler, Üniversiteler	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Tematik öğretim programının oluşturulması -Düzenlenen eğitim sayısı -Eğitime katılan kişi sayısı -Doğumdan önce yaptırılması gereken testlerin ücretsiz olması ve kontrolünün sağlanması

Faaliyet 3.2: Ülkede çocuklara uygulanan aşuların doğru bir takvim içerisinde yapılabilmesi ve takip edilmesi için gerekli dijital veri sisteminin oluşturulması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Sağlık Bakanlığı	Çocuğun Bakımından Sorumlu Kişi ve Kuruluşlar	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Dijital veri sisteminin oluşturulması -Dijital veri sistemine girilen veri sayısı -Aşı takip sisteminin kurulması -Hazırlanan rapor sayısı

Faaliyet 3.3: Ülkede çocukların sağlıklı bir şekilde gelişmesinin önündeki engellerin aşılması, metabolik hastalıkların taranması, herhangi bir sağlık sorunu yaşayan tüm çocukların ise hastaneye ve ilaca ulaşmalarının aksamaması için gerekli tedbirler artırılmalıdır.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Sağlık Bakanlığı	Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Çocukun Bakımından Sorumlu Kişi ve Kuruluşlar	Kısa-Orta Vade 6 ay-2 yıl	-Çalışma grubu oluşturulması/ proje yürütülmesi -Farklı ülke modellerinin incelenip analiz edilmesi -Mevcut durum ve ihtiyaç analizi raporları -Modelin oluşturulması -Bütçeleme araştırması yapılması -Gerek duyulacak bütçenin belirlenmesi -Araştırma sonucu belirlenen bütçenin onayının alınarak çocukların sağlık sistemine erişimlerinde kullanılması -Durum takibi

Faaliyet 3.4: Ülkede çocuk sağlığı taramalarının okullarda periyodik olarak yapılması, bilgilerin etik kurallar çerçevesinde kayıt altına alınması ve okul hemşireliği sisteminin getirilmesi gereklidir.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Sağlık Bakanlığı	Başbakanlık, Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Kısa-Orta Vade 6 ay-2 yıl	-Okullarda yapılan tarama sayısı -Okullarda çalışmaya başlayan hemşire sayısı -Hazırlanan rapor sayısı

Faaliyet 3.5: Özel gereksinimli çocuklar için erken tanı merkezleri oluşturulmalıdır. Tanısı konmuş özel gereksinimli çocukların izlemi ve takibi için ülke genelinde geçerli kılavuzlar hazırlanmalıdır. Özel gereksinimli çocuklar için hazırlanan doktor raporlarının belirlenecek kriterler doğrultusunda, standart hale getirilmesi ve bu raporların çocuğun eğitimi ile ilgili olan kişi ve kurumlarla etik kurallar çerçevesinde paylaşılması gerekmektedir.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Sağlık Bakanlığı	Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çocuğun Bakımından Sorumlu Kişi ve Kuruluşlar	Kısa-Orta Vade 6 ay-2 yıl	-Açılan özel tanı merkezi sayısı -Hazırlanan kılavuz sayısı -Geliştirilen eğitici video sayısı - Videoları izleyen kişi sayısı -Hazırlanan rapor sayısı

Faaliyet 3.6: Uzun süreli tedavi gerektiren (kanser vb.) bir sağlık sorunu yaşayan çocukların hastaneye yatışlarında, tedavilerinde ve ilaçlarının temininde aksama olmaması için gerekli tedbirler alınmalıdır.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Sağlık Bakanlığı	Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Gerekli bütçenin ayrılması -Bütçenin ihtiyacı olan çocukların tedavisinde kullanılması -Durum raporu oluşturulması

Faaliyet 3.7: Ruh sağlığı hizmetlerinin hızla ada geneline yaygınlaştırılması ve çocuk ruh sağlığı merkezlerinin kurulması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Sağlık Bakanlığı	Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Orta-Uzun Vade 1-3 yıl	-Gerekli merkezlerin açılması için girişimlerin yapılması ve takibi

Faaliyet 3.8: Ülkede bağımlı çocuk ve ergenlerin tanı, yatılı veya ayaktan tedavi ve izlemlerinin yapılabileceği merkezlerin açılması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Sağlık Bakanlığı	Başbakanlık “Uyuşturucu ile Mücadele Komisyonu”, Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Sivil Toplum Örgütleri	Orta-Uzun Vade 1-3 yıl	-Gerekli merkezlerin açılması için girişimlerin yapılması ve takibi

Faaliyet 3.9: Çocuk ve ergenlerin sağlıklı ve doğru bir biçimde beslenmeleri için bilinçlendirme çalışmalarının başlatılması ve bu konuda kamu spotlarının hazırlanması gerekmektedir.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Çocuğun Bakımından Sorumlu Kişi ve Kuruluşlar	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Hazırlanan eğitici video sayısı -Videoları izleyen kişi sayısı

4- EĞİTİM SİSTEMİNİN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Faaliyet 4.1: Özel Eğitim Yasası'nın KKTC Cumhuriyet Meclisi gündemine yeniden getirilerek yürürlüğe girmesi için yasallaştırılması yönünde çalışmaların hızlandırılması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı	Cumhuriyet Meclisi, Başbakanlık, Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Mevcut yasa tasarısının yürürlüğe girmesi için girişimlerin yapılması ve takibi

Faaliyet 4.2: İlköğretimden itibaren tüm okullarda rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinin sunulabilmesi için ilgili yasalarda gerekli düzenlemelerin yapılması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı	Cumhuriyet Meclisi, Başbakanlık	Kısa-Orta Vade 6 ay-2 yıl	-Konuyla ilgili çalışma grubunun oluşturulması -Mevcut yasa ve tüzüklerin tümünün taranması -Taramalarda tespit edilen eksikliklerin giderilmesi

Faaliyet 4.3: Herhangi bir olağanüstü durumda (örneğin pandemi, sel, yangın, doğal afet vb.) eğitim sisteminde aksaklık yaşanmaması için hem altyapı hem de yasal gerekli düzenlemelerin yapılması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı	Cumhuriyet Meclisi, Başbakanlık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı	Kısa-Orta Vade 6 ay-2 yıl	-Konuyla ilgili çalışma grubunun oluşturulması -Çalışma grubu tarafından, eğitim sisteminde aksaklık olmaması için gerekli altyapısal düzenlemeleri içeren yasa ve tüzük çalışmalarının başlatılması -Hazırlanacak yasa tasarısının yürürlüğe girip gerekli altyapının oluşturulması ve takibi

Faaliyet 4.4: Ülkemizde bulunan ve dil bariyeri veya farklı problemler yaşayan çocukların eğitime etkin katılabilmeleri ve için gerekli düzenlemelerin yapılması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı	Cumhuriyet Meclisi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Üniversiteler	Kısa-Orta Vade 6 ay-2 yıl	-Dezavantajları önleyici öğretim programlarının oluşturulması -Düzenlenen eğitim sayısı -Eğitime katılan çocuk sayısı

Faaliyet 4.5: Suça sürüklenen, ceza alan ve/veya farklı bir şekilde okulla ilişkisi kopan çocukların eğitimden yoksun kalmaması için ilgili diğer kurumlarla işbirliği edilerek gerekli düzenlemelerin yapılması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı	İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları	Orta Vade 1-2 yıl	-Suça sürüklenen, ceza alan ve/veya farklı bir şekilde okulla ilişkisi kopan çocukların eğitimlerine devam etmelerini sağlayacak sistemin oluşturulması -Eğitime devam edebilen çocuk sayısı

Faaliyet 4.6: Farklı gelişen her çocuk için gerekli tetkiklerinin devletin ilgili kurumları tarafından yapılarak takip edilmesi, ihtiyaç duyulan desteğin devlet tarafından karşılanması ve eğitimde fırsat eşitliği sağlanması için daha kapsamlı programlar geliştirilmesi.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı	Başbakanlık, Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Özel Eğitim Kurumları	Kısa-Orta Vade 6 ay-2 yıl	-Bütçeleme araştırması yapılması -Gerek duyulacak bütçenin belirlenmesi -Araştırma sonucu belirlenen bütçenin onayının alınarak çocukların tetkiklerinin yapılmasında ve eğitim sistemine erişimlerinde kullanılması -Durum takibi

Faaliyet 4.7: Özel gereksinimli çocukların istatistiki verilerinin uluslararası standartlara göre tespit edilerek çağdaş bir veri tabanı oluşturulması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı	Başbakanlık, İstatistik Kurumu, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Devlet Planlama Örgütü	Kısa-Orta Vade 6 ay-2 yıl	-Uluslararası standartlar belirlenerek dijital veri sisteminin oluşturulması -Dijital veri sistemine girilen veri sayısı

Faaliyet 4.8: Öğretmenlerin tespit ettiği riskli davranış sergileyen çocukların hem takip hem de sürecin çocuğun yüksek yararı açısından verimli işlemesi için ilgili kurumların işbirliği içinde olması ve bu işbirliği için gerekli hizmet ağının kurulması. Bu alanda çalışacak öğretmen, sosyal hizmet uzmanları ve çocukla ilgili çalışacak diğer alan uzmanlarının düzenli aralıklarla hizmetiçi eğitimden geçirilmesi, ayrıca bu hizmet ağında riskli çocuğu ilk fark edecek öğretmenlerin bu konuda farkındalıklarının artırılması için ayrıca bir eğitimden geçirilmeleri.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Kısa-Orta Vade 6 ay-2 yıl	-İlgili kurumların iş birliği ağı kurmaları -Düzenlenecek iş birliği toplantı sayısı -Düzenlenen eğitim sayısı -Eğitime katılan kişi sayısı

Faaliyet 4.9: İleride açılması hedeflenen eğitim evlerine (gençlik rehabilitasyon merkezlerine) devam eden çocukların ve gençlerin eğitim sisteminden yararlanabilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı	Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Üniversiteler	Orta Vade 1-2 yıl	-Eğitim evindeki (rehabilitasyon merkezindeki) çocukların eğitimlerine devam etmelerini sağlayacak sistemin oluşturulması -Eğitime devam edebilen çocuk sayısı

Faaliyet 4.10: Ülkede, çocukların her türlü bağımlılığının önlenmesi için başta öğretmenlerin ve okul idarecilerinin gerekli tespitleri yapması, Milli Eğitim Bakanlığı'nın da bağımlılığı önleyici gerekli programları hazırlaması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı	Başbakanlık “Uyuşturucu ile Mücadele Komisyonu”, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Sivil Toplum Örgütleri	Kısa-Orta Vade 6 ay-2 yıl	-Özel öğretim programının oluşturulması -Uygulanan program sayısı -Programa katılan çocuk sayısı

Faaliyet 4.11: Öğretmenlere çocukla ilgili ihmal, istismar, ev içi şiddet ve akran zorbalığı konularında düzenli olarak hizmetçi eğitim verilmesi.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı	Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Örgütleri	Kısa-Orta Vade 6 ay-2 yıl	-Düzenlenen eğitim sayısı -Eğitime katılan kişi sayısı

5- ÇOCUKLARIN HER TÜRLÜ İHMAL VE İSTİSMARDAN KORUNMASI

Faaliyet 5.1: KKTC Cumhuriyet Meclisi'nde Çocuk İzlem Merkezi Yasası'nın ivedilikle meclis gündemine getirilmesi, yasallaşması ve uygulanmaya konması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Başbakanlık, Savcılık, Mahkemeler, Maliye Bakanlığı, Polis Genel Müdürlüğü	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Mevcut yasa tasarısının yürürlüğe girip gerekli merkezin açılabilmesi için girişimlerin yapılması ve takibi

Faaliyet 5.2: Çocuk İzlem Merkezi yasallaşıp uygulamaya girene kadar gerek ihmal ve istismara uğrayan çocuklar gerekse suça sürüklenen çocuklarla yapılacak adli görüşmelerin nitelikli ve çocuğun ikincil mağduriyetini önleyecek şekilde yapılabilmesi için Polis Genel Müdürlüğü'ne bağlı birimlerde gerekli düzenlemelerin yapılması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Polis Genel Müdürlüğü	Başbakanlık, Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Konuyla ilgili çalışma grubunun oluşturulması -Çalışma grubu tarafından, çocukların her türlü mağduriyetini önlemek için gerekli altyapısal düzenlemeleri içeren yasa ve tüzük çalışmalarının başlatılması -Hazırlanacak yasa tasarısının yürürlüğe girip gerekli altyapının oluşturulması ve takibi

Faaliyet 5.3: Çocukların ihmal ve istismar öyküsünü doğrudan paylaştığı eğitim ve sağlık kurumlarında çalışan, çocukların sözel beyanlarına, fiziksel ve psikolojik bulgularına göre ihmal ve istismar şüphesiyle karşılaşan meslek gruplarına adli bildirim zorunluluğu getirilerek bu konuda gerekli yasal düzenlemelerin yapılması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Cumhuriyet Meclisi, Başbakanlık, Maliye Bakanlığı	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Konuyla ilgili çalışma grubunun oluşturulması -Mevcut yasa ve tüzüklerin tümünün taranması -Taramalarda tespit edilen eksikliklerin giderilmesi, ihmal ve istismar şüphesini bildirmenin yasal zorunluluk haline gelmesi yönünde yasal düzenlemeler yapılması

Faaliyet 5.4: İnternet haberciliği de dahil olmak üzere çocuğun kişilik ve gizlilik hakkını ihlal eden her türlü haber ve paylaşımın denetlenebileceği ve caydırıcı yaptırımların uygulanabileceği bağımsız denetleme kurullarının oluşturulması ve bu konuda gerekli yasal düzenlemelerin yapılması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Cumhuriyet Meclisi, Basın ve Yayın Kuruluşları	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Çocuğun kişilik ve gizlilik hakkını ihlal eden her türlü haber ve paylaşım için yaptırım öngören yasa tasarısının yürürlüğe girmesi ve takibi -Kurul toplantı sayısı -Kurul toplantılarına katılan kişi sayısı -Hazırlanan rapor sayısı

Faaliyet 5.5: Ailelerin sosyal medyada çocuklarıyla ilgili yaptıkları paylaşımlarda, çocuğun katılım hakkına ve/veya gizlilik hakkına uymayan, çocukla ilgili yapmış oldukları risk altında bırakabilecek risk ve sakıncaları hakkında bilinçlendirecek eğitimler düzenlenmesi.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Yerel Yönetimler, Yayın Yüksek Kurulu, Basın ve Yayın Kuruluşları, Üniversiteler	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Tematik öğretim programının oluşturulması -Düzenlenen eğitim sayısı -Eğitimlere katılan kişi sayısı

Faaliyet 5.6: Okullarda kurulması planlanan Çocuk Koruma Komitelerinin çocuklara sorumluluklarının yanı sıra haklarını da öğreten eğitsel faaliyetler düzenlenmesi.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Üniversiteler	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Tematik öğretim programının oluşturulması -Düzenlenen eğitsel faaliyet sayısı -Faaliyetlere katılan çocuk sayısı

Faaliyet 5.7: İhmal ve istismar mağduru çocukların bakım ve rehabilitasyonlarının gerçekleştirileceği uygun merkez veya birimlerin oluşturulması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Başbakanlık, Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Gerekli merkezin açılabilmesi ya da birimin oluşturulması için girişimlerin yapılması ve takibi

Faaliyet 5.8: Çocuklara okul öncesi dönemden başlanarak, konunun uzmanları tarafından ihmal ve istismara karşı farkındalık eğitimlerinin verilmesi, bu eğitimlerin yaşa ve çocuğun gelişim seviyesine uygun şekilde tasarlanması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı	Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Üniversiteler	Orta Vade 1-2 yıl	-Tematik öğretim programının çocuğun gelişim seviyesine uygun olarak oluşturulması -Düzenlenen eğitim sayısı -Eğitime katılan çocuk sayısı

Faaliyet 5.9: Çocuklara özellikle ihmal ve duygusal istismar başta olmak üzere resmi birimlere yansımaya ihmal ve istismar yaygınlık oranlarını da anlayabilmek için eğitim kurumlarında öğretmenler/rehberlik servisleri tarafından düzenli olarak gözlem yapılması, bu konuda öğretmenlerin farkındalığını arttırmak için düzenli olarak hizmet içi eğitimler verilmesi.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Örgütleri	Kısa-Orta Vade 6 ay-2 yıl	-Geliştirilen eğitim seti sayısı -Düzenlenen eğitim sayısı -Eğitime katılan kişi sayısı

Faaliyet 5.10: Acil servis çalışanları başta olmak üzere sağlık çalışanlarına çocuk ihmal ve istismarının belirtileri ve ayırıcı tanı konularında düzenli aralıklarla eğitimler düzenlenmesi.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Sağlık Bakanlığı	Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Üniversiteler	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Geliştirilen eğitim seti sayısı -Düzenlenen eğitim sayısı -Eğitime katılan kişi sayısı

Faaliyet 5.11: Herhangi bir kuruma (okul, sosyal hizmetler, sağlık kuruluşları) intikal eden ihmal ve istismar vakalarının süreçlerinin takip edilmesi.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Polis Genel Müdürlüğü	Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Polis Genel Müdürlüğü	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Çalışanları ihmal ve istismar konusunda bilinçlendirici eğitim sayısı -Eğitime katılan kişi sayısı -Hazırlanan rapor sayısı

6- ÇOCUKLARIN SAĞLIKLI VE GÜVENLİ ORTAMLARDA YETİŞTİRİLMESİ İÇİN KORUYUCU VE ÖNLEYİCİ TEDBİRLER

Faaliyet 6.1: Ülkede çocuğa yönelik geliştirilecek koruyucu-önleyici politikaların (eğitim, sağlık, sosyal hizmet vb.), çocuğun duyuğu, düşünce ve davranışlarını dikkate alan bütüncül şekilde kurgulanması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Cumhuriyet Meclisi, Üniversite, Yerel Yönetimler	Orta Vade 1-2 yıl	-Konuyla ilgili çalışma grubunun oluşturulması -Mevcut yasa ve tüzüklerin taranması -Taramalarda tespit edilen eksiklikler göz önüne alınarak hazırlanan mevzuat değişikliği sayısı -Yeniden hazırlanan mevzuat sayısı

Faaliyet 6.2: Suça sürüklenen ve suç işleme riski altındaki çocukların topluma yeniden kazandırılacağı eğitim evi (gençlik rehabilitasyon merkezi) gibi kurumların açılması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Cumhuriyet Meclisi, Başbakanlık, Mahkemeler, İçişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Polis Genel Müdürlüğü, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları	Orta-Uzun Vade 1-3 yıl	-Konuyla ilgili çalışma grubunun oluşturulması -Çalışma grubu tarafından, suça sürüklenen çocukların topluma kazandırılacakları eğitim evi (rehabilitasyon merkezi) için gerekli yasa ve tüzük çalışmalarının başlatılması -Hazırlanacak yasa tasarısının yürürlüğe girip gerekli merkezin açılabilmesi için girişimlerin yapılması ve takibi

Faaliyet 6.3: Çocuklara bakım, koruma ve güvenlik hizmeti sağlayan kurumların personel ve fiziki alt yapı bakımından güçlendirilmeleri.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Polis Genel Müdürlüğü	Başbakanlık, Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Örgütü	Kısa-Orta Vade 6 ay-2 yıl	-Konuyla ilgili çalışma grubunun oluşturulması -Çalışma grubu tarafından, çocuklara bakım, koruma ve güvenlik hizmeti sağlayan kurumların gerekli altyapısal düzenlemeleri içeren yasa ve tüzük çalışmalarının başlatılması -Hazırlanacak yasa tasarısının yürürlüğe girip gerekli altyapının oluşturulması ve takibi

Faaliyet 6.4: Sosyo-ekonomik yönden desteğe ihtiyaç duyan çocukların ve ailelerin güçlenmeleri için Rehberlik ve Aile Danışma Merkezleri'nin kurulması.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Devlet Planlama Örgütü, Vakıflar İdaresi, Üniversiteler, Sivil Toplum Örgütleri	Orta-Uzun Vade 1-3 yıl	-Konuyla ilgili çalışma grubunun oluşturulması -Çalışma grubu tarafından, ihtiyaç duyan çocukların ve ailelerin güçlenmeleri amacıyla Rehberlik ve Aile Danışma Merkezleri'nin kurulması için gerekli yasa ve tüzük çalışmalarının başlatılması -Hazırlanacak yasa tasarısının yürürlüğe girip gerekli merkezin açılabilmesi için girişimlerin yapılması ve takibi

Faaliyet 6.5: Okulların tam gün eğitime geçmesi, tam gün eğitim gerçekleşene kadar ihtiyacı olan çocuklara ücretsiz kreş ve etüt hizmetlerinin verilmesi.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı	Cumhuriyet Meclisi, Başbakanlık, Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Orta-Uzun Vade 1-3 yıl	-Gerekli bütçenin ayrılması -Bütçenin ihtiyacı olan çocuklara ücretsiz kreş ve etüt hizmeti verilmesinde kullanılması -Durum raporu oluşturulması

Faaliyet 6.6: Çocukların sağlıklı ve güvenli gelişimlerini sağlayacak mekansal alanların tasarlanması (güvenli okullar, belde ve şehirler) gerekmektedir. Çocukların enerjilerini olumlu yönde kullanabilecekleri yeşilin korunduğu ve doğa sevgisinin teşvik edilebileceği aktif yaşam mekânları tasarlanmalıdır.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Yerel Yönetimler	İçişleri Bakanlığı, Üniversiteler	Kısa-Orta Vade 6 ay-2 yıl	-Gerekli bütçenin ayrılması -Bütçenin çocukların sağlıklı ve güvenli gelişimlerini sağlayacak mekansal alanların ve aktif yaşam mekânlarının tasarlanmasında kullanılması -Durum raporu oluşturulması

Faaliyet 6.7: Çocuklarla ilgili koruyucu-önleyici çalışma yürüten tüm kurum ve kuruluşların proje ve uygulamalarının toplumda daha etkili ve daha görünür olabilmesi için iş birliği içerisinde olmaları.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Sivil Toplum Örgütleri	Kısa Vade 6 ay-1 yıl	-Kurul toplantı sayısı -Kurul toplantılarına katılan kamu sektörü temsilcisi sayısı -Kurul toplantılarına katılan akademisyen sayısı -Kurul toplantılarına katılan sivil toplum kuruluşu sayısı -Hazırlanan rapor sayısı

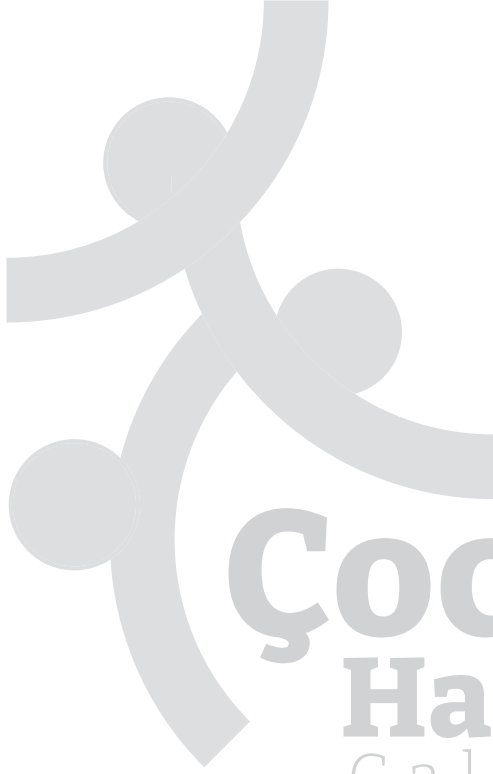
Faaliyet 6.8: Aile eğitim programlarının çocuğun gelişim özelliklerini ve ihtiyaçlarını içeren bütüncül bir şekilde oluşturulması gerekmektedir.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Sağlık Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Üniversiteler	Kısa-Orta Vade 6 ay-2 yıl	-Uluslararası standartlar doğrultusunda geliştirilen eğitim seti sayısı -Düzenlenen eğitim sayısı -Eğitime katılan kişi sayısı

Faaliyet 6.9: Koruyucu-önleyici çalışmalarda çocuklarla ilgili tüm yayınların (yazılı ve görsel) içeriklerinin düzenli olarak gözden geçirilmesi ve denetlenmesi gereklidir. Çocuk kitaplarının içeriklerinin geliştirilmesine önem verilmesi ve kitaplar aracılığıyla çocuklara haklarının öğretilmesi, internette çocukların nelerle meşgul olduklarına, güvenli internet kullanımına ilişkin ailelerin bilinçlendirilmesi.

Sorumlu Kurum	İlgili Kurum	Süre	Performans Göstergesi
Milli Eğitim Bakanlığı	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Basın ve Yayın Kurulu, Üniversiteler	Kısa-Orta Vade 6 ay-2 yıl	-Geliştirilen eğitim seti sayısı -Düzenlenen eğitim sayısı -Eğitime katılan kişi sayısı

Çocuk Hakları Çalıştayı

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI